

PUHEENVUORO:

MATTI AURA

Työvoima- ja väestöpolitiikka tulevat olemaan politiikan avainlohkoja. Molemmilla lohkoilla on todettu ongelmat, mutta varsinaisiin toimiin ei ole lähdetty. Väestökysymyksen osalta odotetaan ehkä luonnon ajavan tikanpojan puuhun. Näkeehän *Pertti Sorsakin*, että Ruotsin mallin mukainen vauva-aalto ei ole aivan mahdoton Suomessakaan lähivuosina. Pertti Sorsa katsoo, että täystyöllisyyden tavoittamisen tiellä on päästy vasta puolitiehen. Mielestäni Suomessa vallitsee täystyöllisyys. Oikeastaan nykyistä tilannetta voisi kuvata työvoimapulaksi. Nykyisen kaltaisen työttömyysturvan vallitessa ei voida päästä parempaan työllisyystilanteeseen. Jo nyt taloudessa on vakavia häiriöitä työvoiman ylikysynnän johdosta.

Pertti Sorsa toteaa alustuksessaan, että työvoiman tarjonta lisääntyisi 1990-luvulla 35.000–40.000 henkilöllä. Samalla hän toteaa, että on esitetty, että kuntien työllisyys lisääntyisi yli 100.000 hengellä vuoteen 2000 mennessä. Jos nykyinen taloudellinen kasvu aiotaan ylläpitää, ei teollisuus voi luovuttaa työvoimaansa julkisten palvelujen käyttöön. Nykyinen taloudellinen kasvu lisää myös yksityisten palvelujen kysyntää ja työllisyys niissä on kasvussa alakohtaisesta rationalisointi- ja työvoiman vähentämistarpeesta huolimatta. Maatalous ei enää voi olla työvoimareservi, josta ainoa todellinen työvoiman kasvuala, julkiset palvelut, ammentaisivat työvoimansa.

Olemme työvoiman osalta ajautumassa umpikujaan. Umpikuja ei tietenkään purkaudu työvoiman loppumisena ja palveluista luopumisena työvoimapulasta johtuen. Talouden logiikka ei toimi tällä lailla. Työvoimapula tai oikeastaan työvoiman ylikysyntä aiheuttaa inflaatiopaineita, jotka aiheuttavat Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn edelleen heikkenemisen ja jotka lopulta hidastavat taloudellista kasvua siten, että tulemme tilanteeseen, että työvoiman kysyntä putoaa ensin ilmeisesti teollisuudessa. Kun teollisuuden tuotanto putoaa ja työvoiman määrä vähenee, putoaa julkisen talouden kantokyky ja tätä kautta myös julkisen sektorin työvoiman kysyntä.

Sorsa toteaa, että vaikeutuvan työvoiman saannin skenaario voisi aiheuttaa Suomen taloudellisen kehityksen jäämisen kovin heikoksi 1990-luvun alkupuoliskolla. Heikoksi taloudelliseksi kehitykseksi

Sorsa määrittelee tuotannon keskikasvun jäämisen alle kahden prosentin.

Allekirjoitan täysin Sorsan ajatukset. Ainoa asia, josta olen eri mieltä, on kysymys siitä, onko alle kahden prosentin taloudellinen kasvu heikko vai ei. Meidän vaihtotasevajeestamme johtuen meillä on tarve pudottaa taloutemme kasvu selvästi nykyistä alemmalle tasolle. Uskoisin, että taloudellisen kasvun pitäminen noin kahtena prosenttina 1990-luvun alkupuoliskolla olisi aivan terve ja hyvä saavutus. Silloin pääsisimme tasapainottamaan taloudellisen kehityksemme, ja koska haluan uskoa alan ammattimiehen Pertti Sorsan arvioinnin, tasapainoittuisi myös työvoimatilanteemme.

Voimme tietenkin tavoitella jatkossakin epärealistisen korkeita kasvulukuja. Viime vuosien kaltaisen viiden prosentin kasvun ylläpitäminen on jo nyt ajautumassa työvoimapolitiiseen umpikujaan. Umpikuja on yhä selvempi jatkossa. Umpikujaa voitaisiin pyrkiä ratkaisemaan työvoiman tuonnilla. Suhtaudun periaatteessa myönteisesti selvästi avoimempaan työvoiman maahanmuuttopolitiikkaan. Yhteiskunnallamme olisi monesta syystä paljon hyötyä lisääntyvästä ulkomaisesta työvoimasta. En kuitenkaan näe tätä kestäväenä pitkän aikavälin ratkaisuna, vaan ennemmin osin suhdannepoliittisena toimenpiteenä, osin hitaana pitkän tähtäimen harkittuna väestöpolitiikkana.

Minusta monet taloudelliset indikaattorit viittaa siihen suuntaan, että Suomen talouden kasvuvauhtia on hiljennettävä. Työvoimapolitiikka on yksi niistä, jonka osalta kuitenkin riittäviä johtopäätöksiä ei uskalleta tehdä. Kaikki työvoiman liikkuvuutta lisäävät toimenpiteet, kaikki toimenpiteet, jotka pyrkivät hillitsemään työmarkkinoilta poistumista ja jotka pyrkivät muuten lisäämään työvoiman tarjontaa, ovat toki tervetulleita. Niitä tarvitaan, sillä olemme nyt täystyöllisyystilanteessa ja alhaisempaan työttömyyden tasoon kuin missä nyt olemme, emme voi pyrkiä enkä usko, että sen alentaminen on edelleen mahdollista, niin kuin Pertti Sorsa esitelmässään arvioi. Silti nämä toimet eivät ratkaise taloutemme yhtälöä. Ainoa keino on hitaampi taloudellinen kasvu, joka samalla vaatii siitä vedettäviä oikeita johtopäätöksiä liian kunnianhimoisiksi viritettyihin julkisen sektorin kasvutavoitteisiin.